Oświadczenie złożone
przez senatora Waldemara Witkowskiego
w dniu 20 czerwca 2025 r.

Oświadczenie skierowane do ministra nauki i szkolnictwa wyższego Marcina Kulaska

Zwracam się do pana Marcina Kulaska, ministra nauki i szkolnictwa wyższego, w sprawie skutków wprowadzenia limitu liczby cudzoziemców studiujących na uczelniach wyższych w Polsce.

Z dniem 1 czerwca 2025 r. weszły w życie przepisy ograniczające udział studentów zagranicznych na uczelniach wyższych do maksymalnie 50% ogólnej liczby studentów. W przypadku przekroczenia tego progu uczelnia jest zobowiązana do wstrzymania rekrutacji nowych studentów zagranicznych aż do momentu, gdy proporcja spadnie poniżej wskazanego limitu.

Nowe regulacje obejmują wszystkich cudzoziemców, niezależnie od obywatelstwa, w tym również obywateli Ukrainy. W praktyce oznacza to, że młodzi ludzie, którzy od lat mieszkają, uczą się i pracują w Polsce, zostali objęci definicją studenta zagranicznego, mimo iż są w pełni zintegrowani z naszym społeczeństwem. W wielu regionach Polski obywatele Ukrainy stanowią nawet 30–50% lokalnych społeczności, płacą tu podatki, ich dzieci uczą się w polskich szkołach, a sami planują związać przyszłość z naszym krajem. Traktowanie ich na równi z osobami przyjeżdżającymi na studia wyłącznie czasowo z krajów odległych kulturowo i geograficznie wydaje się nieuzasadnione.

Szczególnie niepokojące są konsekwencje nowych przepisów dla kierunków prowadzonych w języku angielskim. Ich istotą jest tworzenie środowisk międzynarodowych, w których studenci z różnych krajów uczą się razem, wzajemnie się poznając i rozwijając kompetencje międzykulturowe. Grupy są celowo zróżnicowane narodowościowo, często z założeniem, by nie było w nich więcej niż 2–3 studentów z danego kraju. W tym modelu Polacy z założenia stanowią mniejszość, co jest całkowicie naturalne i zgodne z ideą umiędzynarodowienia kształcenia.

Sztywny limit 50% cudzoziemców, liczony na poziomie całej uczelni, grozi likwidacją wielu kierunków anglojęzycznych oraz zahamowaniem, a często wręcz cofnięciem kosztownych i długoletnich procesów umiędzynarodowienia, prowadzonych przez uczelnie z pełnym zaangażowaniem. Skutkować to może nieodwracalnym zmarnowaniem środków publicznych zainwestowanych w ostatnich latach przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w liczne programy wspierające umiędzynarodowienie szkolnictwa wyższego. Szczególnie dotkliwie odczują to uczelnie niepubliczne i zawodowe, które często są liderami w tym zakresie i odgrywają kluczową rolę w budowaniu międzynarodowego wizerunku polskiej nauki i edukacji.

W związku z powyższym zwracam się do pana ministra z następującymi pytaniami.

1. Czy planowane jest wyłączenie z limitu studentów zagranicznych obywateli Ukrainy, którzy na stałe mieszkają w Polsce, są zintegrowani ze społeczeństwem i w oczywisty sposób nie powinni być traktowani jako „tymczasowi cudzoziemcy”?

2. Czy zostaną zniesione limity na kierunkach anglojęzycznych, które z definicji zakładają przewagę studentów zagranicznych i opierają się na wielonarodowej strukturze grupy jako wartości dydaktycznej i kulturowej?

3. Czy nie należy odroczyć stosowania przepisów do czasu przeprowadzenia pogłębionych konsultacji z rektorami uczelni wyższych, w szczególności niepublicznych i zawodowych, a także z przedstawicielami środowisk studenckich i organizacji pozarządowych działających w obszarze edukacji i integracji cudzoziemców?

Wprowadzenie przepisów w obecnym kształcie – bez okresu przejściowego, bez zróżnicowania kategorii cudzoziemców oraz bez refleksji nad skutkami dla umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego – grozi osłabieniem pozycji polskich uczelni na arenie międzynarodowej, zamykaniem kierunków, a w konsekwencji ograniczeniem dostępu do edukacji dla młodych ludzi, którzy z Polską związali swoją przyszłość, w tym również dla Polek i Polaków.

Waldemar Witkowski
senator RP
przewodniczący Komisji Edukacji